

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И ПОЛИТОЛОГИИ
FACULTY OF PHILOSOPHY AND POLITICAL SCIENCE

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл

2-том

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2021 года

Том 2

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-8, 2021

Volume 2

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И ПОЛИТОЛОГИИ

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты студенттер мен жас ғалымдардың
халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 6-8 сәуір 2021 жыл

2-том

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2021 года

Том 2

MATERIALS

International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, April 6-8, 2021

Volume 2

Председатель редакционной коллегии:

Масалимова А.Р. – доктор философских наук, профессор, декан факультета философии и политологии

Заместители председателя редакционной коллегии:

Аликбаева М.Б. – заместитель декана по научно-инновационной работе и международным связям

Абдирайымова Г.С. – заведующая кафедрой социологии и социальной работы

Алгожаева Н.С. – заведующая кафедрой педагогики и образовательного менеджмента

Курманалиева А.Д. – заведующая кафедрой религиоведения и культурологии

Кұранбек Ә.А. – заведующий кафедрой философии

Мадалиева З.Б. – заведующая кафедрой общей и прикладной психологии

Насимова Г.О. – заведующая кафедрой политологии и политических технологий

Материалы международной научной конференции студентов и молодых учёных «Фараби әлемі», Алматы, Казахстан, 6-8 апреля 2021 г. Том 2. – Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 554 с.

ISBN 978-601-04-5268-8

В сборнике представлены доклады, выступления, тезисы участников международной научной конференции студентов и молодых учёных «Фараби әлемі», организованной Советом молодых учёных, преподавателями, магистрантами и докторантами факультета философии и политологии.

В работе конференции приняли участие молодые учёные из разных вузов Казахстана и зарубежных стран. В данном сборнике содержатся статьи и тезисы по актуальным проблемам философии, социологии, культурологии, социальной работы, религиоведения, психологии и педагогики.

Статьи изданы в авторской редакции.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ИНСТИТУТТАРЫ
ЖАҢА ӘЛЕУМЕТТІК ШЫНДЫҚТА
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС:
ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ҚИЫНДЫҚТАР

СОЦИАЛЬНЫЕ ИНСТИТУТЫ КАЗАХСТАНА
В НОВОЙ ГЛОБАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ
СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА В КАЗАХСТАНЕ:
ИЗМЕНЕНИЯ И ОТВЕТЫ НА ВЫЗОВЫ

SOCIAL INSTITUTIONS OF KAZAKHSTAN
IN A NEW GLOBAL REALITY SOCIAL WORK
IN KAZAKHSTAN:
CHANGES AND RESPONSES TO CHALLENGES

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ СТУДЕНТТЕРДІҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КӨШІ-ҚОНЫ: ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ МЕН ТӘУЕКЕЛДЕРІ

Қалмуханбетова М.Д.

Әлеуметтану, 1 курс докторанты

Ғылыми жетекшісі: PhD, доцент м.а. Шнарбекова М.К.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Аңдатпа: Бұл мақалада қазақстандық студент жастарының халықаралық көші-қон процесінің өзекті қазіргі жағдайы және көші-қонның елдің зияткерлік әлеуетінің маңызды құрамдас бөлігі ретіндегі маңызы қарастырылады. Сонымен қатар, жаһандану дәуірінде Қазақстандағы халықаралық білім беру (оқу) көші-қонының дамуының қазіргі жағдайы мен мүмкін болатын тәуекелдері талданады. Білім беру көші-қон мәселесін талдау өзекті болып табылады, өйткені посткеңестік уақытта әлеуметтік, экономикалық және саяси өзгерістер жастардың жалпы білімдік ұстанымдарын, соның ішінде шетелдік жоғары оқу орындарында оқуға деген көзқарастары мен мотивациясын, дайындығы мен бағытылығын өзгертті. Бүгінгі таңда көші-қон үрдісі сарапшылар қауымдастығы мен халық арасында өсіп келе жатқан алаңдаушылықты тудырады. Халықтың ағылуы мемлекеттің бәсекеге қабілеттілігіне, экономикалық, әлеуметтік тұрақтылығына және тұтастай алғанда елдің жалпы дамуына әсер ететін белгілі бір қауіптерге әкелуі мүмкін. Сондықтан бұл мәселе жан-жақты зерттеуді қажет етеді. Мақалада авторлар қазақстандық студенттердің білім беру саласындағы халықаралық көші-қонының қазіргі жағдайы мен мүмкін тәуекелдерді талдайды.

Түйін сөздер: халықаралық білім беру көші-қоны, зияткерлік көші-қон, жоғары білім.

Кіріспе

XXI ғасырдың басында халықтың халықаралық көші-қоны өсіп келе жатқан жаһандану жағдайында қазіргі қоғам дамуының маңызды сипаттамаларының бірі болып табылады. Соңғы жылдары халықаралық көші-қон процестерінің даму ерекшеліктерінің бірі білім беру көші-қоны ағындарының айтарлықтай ұлғаюы болды. Көптеген елдер халықаралық білім беру көші-қонын әлемдегі экономикалық және саяси ықпалды нығайтуға бағытталған сыртқы саясатының элементі ретінде қарастырады. Бұдан басқа, тілдік курстарды, орта және жоғары білімді, қосымша кәсіптік білім беруді қамтитын білім беру қызметтерін ұсыну халықаралық білім беру нарығында жетекші орын алатын елдер үшін маңызды экспорттық салалардың бірі болып отыр. БҰҰ мәліметтері бойынша, 2018 жылы азаматтығынан тыс жерде тұратын халықаралық мигранттардың саны 258 миллион адамды құрайды, ал 2000 жылы олардың саны 173 миллион адамды құрады. Халықаралық көші-қон ағындары құрылымындағы халықаралық көші-қон бойынша студенттердің үлесі 4,8 млн адамды құрайды.

Білім беру көші-қоны деген не екенін қарастырып өтуге болады. ҚР мемлекеттік көші-қон саясаты тұжырымдамасында білім беру (оқу) көші-қоны білім алу немесе жалғастыру мақсатындағы көші-қон ретінде айқындалады, яғни білім беру және оқу көші-қоны осы анықтамада синонимдер болып табылады.

Д. Массей, М. Регет, В.А. Ионцев, И.В. Ивахнюк сияқты ғалымдар білім беру миграциясын интеллектуалды көші-қонның бір түрі ретінде қарастырады [1, 145 б.].

Көші-қонды зерттеуде «халықаралық білім беру көші-қоны» ұғымы білім алу мен әртүрлі деңгейдегі, әртүрлі мерзімге біліктілікті арттыру мақсатында елдер арасындағы студенттердің, докторанттардың, тағылымдамадан өтушілердің, кәсіби мамандардың біліктілігін арттыратын көші-қоны мен орын ауыстыруын біріктіреді. Сайып келгенде, кез келген ерікті көші-қон негізінде басты мақсат – өзіндік бәсекеге қабілеттіліктің неғұрлым жоғары деңгейіне қол жеткізу болып табылады.

Жаһанданудың өсуімен әлемде көптеген жастар шетелде оқиды немесе оқығысы келеді. ЮНЕСКО-ның мәліметтері бойынша 2016 жылы шетелдік студенттердің саны 2000 жылғы 2 млн-мен салыстырғанда 4,8 млн-нан астам адамды құрады, олардың жартысынан астамы алты елде: АҚШ, Ұлыбритания, Австралия, Франция, Германия және Ресей Федерациясында білім беру бағдарламаларына қабылданды. 2017 жылы Франциядағы шетелдік студенттердің үлесі 8%-ға, Германияда – 6%-ға жетті. Шетелдік студенттердің негізгі донор елдері – Қытай, Үндістан, Оңтүстік Корея, Нигерия, Сауд Арабиясы және бірнеше Орталық Азия елдері [2, 18 б.].

Қазіргі уақытта шетелдік азаматтарға білім беру қызметтерінің ең көп көлемін халықаралық білім беру көші-қонының ағындарын құра отырып, жоғары оқу орындары көрсетеді. Әлемдік жоғары білім нарығы көбінесе үшінші нарық деп аталады. ЮНЕСКО мен ЭЫДҰ-ның жылдық есептері сияқты халықаралық статистикалық дереккөздерді пайдалана отырып, үшінші сектор мысалында халықаралық оқу көші-қонының даму ерекшеліктеріне талдау жасай аламыз.

Қазіргі таңда дамыған және дамушы елдер арасындағы білімді және білікті адами ресурстар үшін бәсекелестіктің күшеюі халықаралық білім беру көші-қонның артуына әкелді. Бұл тенденция Қазақстанда да орын алып отыр және көп жағдайда елдің даму қарқыны мен сипатын айқындайды. Қазақстан Республикасындағы көші-қон процестерінің қазіргі жай-күйі жастардың шетелге көшіп кетуінің жоғары

дәрежесімен, көші-қон жүйесінде басқару технологияларын фрагменттік пайдаланумен және осы саладағы мемлекеттік саясатты іске асыруда кешенді тәсілдің болмауымен сипатталады.

Соңғы жылдары Қазақстан үшін де көші-қон түрлерінің арасында зияткерлік көші-қон феномені өте өзекті болды. Бұл жұмыста зияткерлік көші-қон деп техникалық, кәсіптік және жоғары білімі бар жастардың басқа елге уақытша немесе тұрақты тұруға көшуі түсініледі. Мәселен, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің «Талдау» ақпараттық-талдау жүйесінің деректеріне сәйкес, 2020 жылы мамандықтар бөлінісі бойынша елден үш есе көп дәрігерлер, бес есе көп техниктер және төрт есе көп педагогтар кетті [3].

Алайда, пандемияға байланысты жабық шекараларды ескере отырып, Қазақстаннан мамандар 2019 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 33,8 пайызға аз кетті. Бірақ бұл ретте 2020 жылы Қазақстаннан кеткен мамандардың үлесі бір жыл бұрынғы 50,6 пайызға қарағанда 54,3 пайызды құрады.

Қазақстаннан кеткен мамандардың жартысынан көбі – 3,3 мың адам – техникалық, 1,7 мың адам – экономикалық және 1000 адам – педагогикалық мамандықтарға ие. Сондай-ақ, елден 561 дәрігер, 387 заңгер, 280 сәулетші мен құрылысшы, ауыл шаруашылығы саласындағы 155 маман кетті. Қалған мамандықтар 4 мыңға жуық адамды құрады [4].

Сарапшылар неғұрлым білімді және перспективалы кадрлардың жаппай көші-қоны елдегі адами капиталдың сарқылуына алып келетінін және оның экономикалық өсу мүмкіндіктеріне айтарлықтай әсер ететінін атап өтті [5]. Осы тұрғыдан алғанда, көші-қон ағындарын реттеу мәселесі бүгінгі күні өзекті болып табылады және жаппай көші-қон себептерін шешу бойынша мемлекет тарапынан пәрменді тетіктерді талап етеді. Алайда, мәселені шешу үшін халықаралық зияткерлік көші-қонның себептерін түсіну және студент жастардың басқа елге көшу себептерін анықтау қажет.

Ғылыми-техникалық мамандар мен студенттердің көші-қон ағындарының өсуі бірқатар әлемдік тенденциялардың дамуын көрсетеді, олардың кейбіреулері халықаралық көші-қонның белсенді факторлары ретінде, басқалары оның фондық процестері ретінде әрекет етеді. Алайда, олардың барлығы белгілі бір дәрежеде қазіргі қоғамның траекториясын анықтайтын екі негізгі процестермен байланысты: біріншіден, оның жаһандануы, байланыстардың дамуы, өзара тәуелділіктің күшеюі және әлемдік масштабтағы беттерді өшіру деп түсініледі; екіншіден, ақпарат пен білімнің экономиканың әлеуметтік-экономикалық дамуының маңызды факторына айналуымен сипатталатын ақпараттық даму; ақпаратты құруды, беруді, өңдеуді және пайдалануды қамтамасыз ететін салалардың қарқынды өсуі; білім берудің, ғылыми қызметтің және т.б. модельдерін елеулі өзгертетін жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) дамыту және белсенді пайдалану.

Жоғарыда қарастырылған статистикалық деректерді талдау қорытындыларына сүйене отырып, Қазақстан жастарының халықаралық зияткерлік көші-қонының негізгі себебі жастардың білім сапасына және таңдаған мамандығы бойынша жұмысқа орналасу қиындықтарына қанағаттанудың төмендігі жиі көрсетіледі. Сонымен қатар, шетелдік білім беруді белсенді насихаттаудың да өз әсерін тигізеді. Айта кетер болсақ, «Болашақ» бағдарламасы бойынша, сондай-ақ басқа да Халықаралық бағдарламалар шеңберінде қазақстандық студенттерді шетелге жіберудің негізгі орындаушысы «Халықаралық бағдарламалар орталығы» АҚ болып табылады. Көптеген елдер қазақстандық студенттерге қызығушылық таныта бастайды. Мысалы, ресейлік жоғары оқу орындары қазақстандық мектептерге ең үздік оқушыларды іріктеу мақсатында келеді, емтихан негізінде конкурстық іріктеу жүргізеді және бітіруші қазақстандық мектепті бітіргенге дейін ЖОО-ға қабылдау (оның ішінде үкіметтік гранттарға) туралы шешім жариялайды. Осылайша, оқушының осы университетте оқуға деген ынтасын ынталандырады және оның университетке түсу міндетін жеңілдетеді. Қытай, Франция, Германия сияқты елдер қазақстандық оқушыларға тегін білім ұсынады. Көптеген адамдар осы баламаны таңдайды. Сонымен қатар, соңғы жылдары шетелдік білім беру мекемелеріне түсу бойынша консультациялық және сүйемелдеу қызметтерін ұсынатын оқу орталықтары мен агенттіктердің белсенділігі байқалуда. Делдалдық қызметтердің қызметі бақыланбайды, мұндай мекемелер зияткерлік көші-қон процесінің тағы бір катализаторы болып табылады, өйткені қызмет ақылы және белгілі бір кепілдіктерді уәде етеді.

«ХБО» АҚ тегін шетелдік білім берудің жоғарыда аталған әсерін күшейтеді. 2018 жылдың қорытындылары бойынша «ХБО» АҚ Венгрия, Польша, Қытай, Ресей, Тәжікстан және т.б. сияқты елдердің 10 мыңнан астам халықаралық білім беру гранттарына арналған келісімдерді бекітті, егер 10 жыл бұрын шетелдік білім беру түлектер үшін қолжетімсіз болып көрінсе, онда бүгінгі таңда жылдан жылға өсіп келе жатқан студенттік көші-қон көрсеткіштерін байқай отырып, шетелдік білімнің болуы трендке айналды деп болжауға болады [6, 123 б.]. Осыған байланысты жастардың зияткерлік халықаралық көші-қоны мәселесі, одан туындайтын мүмкін тәуекелдерді зерделеу өзектілігі көтеріледі.

Қазіргі таңда, үкіметтік ортада шетелдік жоғары оқу орындарын бітіргеннен кейін қаржы және кәсіби ынталандыру арқылы өз еліндегі үздік мамандарды ұстап қалу бойынша шаралар қабылдануда. Сонымен

бірге, Қазақстанның өзі Қазақстанның білім беру қызметтерін кеңейтуге және қазіргі заманғы мемлекеттік көші-қон саясатын оңтайландыру арқылы Қазақстанға білім беру көші-қонын жандандыруға жағдай жасауға тырысуда, өйткені халықаралық мобильділіктің бұл түрі Қазақстанның халықаралық аренадағы позициясын нығайтуға, оның экономикасын дамытуға, демографиялық жағдайды жақсартуға және мәдениаралық диалогты нығайтуға тиімді ресурс болып табылады.

Қорытынды

Көші-қон, білім беру көші-қоны – бұл қуатты қозғалтқыш және экономикалық, саяси және әлеуметтік өзгерістердің маңызды салдары болып табылады. Оның қауымдастықтарға тигізетін әсерін ескере отырып, көші-қонды толық өлшеу және түсіну қажет. Білім беру көші-қонын білім алу және білім беру саласындағы еңбек қызметін жүзеге асыру, яғни оқыту, зерттеулер жүргізу мақсатында орын ауыстыру ретінде анықтауға болады. Қазақстандық зияткерлік халықаралық көші-қонының ерекшелігі – студенттердің, ғалымдардың, мамандардың Еуропа елдері мен Қытай, АҚШ-қа саналы және мақсатты түрде кетуі, «ақыл-ойдың ағылуына» алып келеді. Соңғы жылдардағы білім беру көші-қонына экономикалық дағдарыс әсер етті, мемлекеттік бюджет тапшылығы жағдайында әлеуметтік саланы, оның ішінде білім беруді қаржыландыру секвестрге ұшырады, бұл білім сапасының төмендеуіне, жоғары білім беруде кәсіби мамандардың жоғалуына, жетекші елдердің университеттерінен Қазақстандағы оқу орындарының материалдық-техникалық базасындағы артта қалушылыққа себеп болды.

Қазақстаннан білім беру көші-қоны талантты жастардың шет елге кетуі сияқты тәуекелдерге алып келуі мүмкін. Шетелде болған соң, көбісі Қазақстанға қайтып оралмай, оқу елінде қалуды немесе халықаралық еңбек нарығында жұмыс іздеуді бастау ықтималдығы бар. Халықаралық көші-қонның қазіргі жағдайына талдау жасау барысында «ақыл-ойдың ағылуы» сияқты тәуекел тудыратын болатын келесі факторларды атап өтуге болады:

- отандық жоғары оқу орындарындағы білім шетелде алынған біліммен салыстырғанда деңгейі едәуір төмендеу;
- шетелдік университеттерде оқу халықаралық кәсіби және іскерлік байланыстарды орнату мүмкіндіктерін кеңейтеді;
- шетелдік дипломдардың сұранысқа иелігі және мансаптық өркендеудің кең перспективаларына жол ашады.

Сол себепті де, халықаралық білім беру көші-қонының барлық аспектілерін жан-жақты зерттеу және талдау маңызды міндет болып табылады. Бұл студенттердің көші-қонынан туындайтын тәуекелдерді анықтау, академиялық және кәсіптік мобильділікті модельдеуге және болжауға мүмкіндік береді. Студент жастардың зияткерлік халықаралық көші-қонының қарқынын төмендету, «ақыл-ойдың ағылуы» сияқты тәуекелдерді болдырмау мақсатында жоғары білім беру жүйесін одан әрі дамытуға бағытталған шаралар әзірлеу қажет. Жоғары оқу орындарының академиялық және басқарушылық дербестігін кеңейту, отандық білім беру сапасын арттыру, еңбек нарығына бағдарланған білім беру бағдарламаларын жаңғырту отандық жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілетті маман даярлауына ықпал ететін болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Ионцев, В. А., Алешковкий, И. А. Тенденции международной миграции в глобализирующемся мире//Век глобализации, 2008, № 2. С. 77–87. Ивахнюк, И. В. Международная трудовая миграция. Москва, 2005. С. 145.
2. Статистика международной миграции. Практическое руководство для стран Восточной Европы и Центральной Азии. Европейская Экономическая Комиссия ООН, Фонд ООН в области народонаселения. Женева, 2018. С. 104.
3. Комитет по статистике Министерства национальной экономики Республики Казахстан / Информационно-аналитическая система «Талдау»// [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://taldau.stat.gov.kz/ru/NewIndex/GetIndex/2929763?keyword> (дата доступа 27.12.2020)
4. Лэйла Тастанова. Теряем кадры. «Время» общественно-политическая газета Казахстана // [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://time.kz/articles/zloba/2021/02/17/teryaem-kadry>
5. Лисицын П. «Влияние транснациональной трудовой миграции на структуру человеческого капитала в России» / Лаборатория «Транснационализм и миграционные процессы: сравнительный и институциональный анализ» «ТАНДЕМ» (Transnationalism and Migration) <http://tandem.spbu.ru/portfolio-view/project-5/> (дата доступа 27.02.2021).
6. Бокаев Б., Тулсубаева А. Миграция молодежи в Казахстане в контексте развития интеллектуального потенциала: корреляционный анализ. Ежеквартальный научноинформационный журнал «Экономика и статистика». 2/2019. С. 120-124.

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖАС ҒАЛЫМДАРЫ МЕН СТУДЕНТТЕРІНІҢ ЗЕРТТЕУЛЕРІНДЕГІ ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПСИХОЛОГИИ В ИССЛЕДОВАНИЯХ МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ И СТУДЕНТОВ НЕЗАВИСИМОГО КАЗАХСТАНА

ACTUAL PROBLEMS OF PSYCHOLOGY IN THE RESEARCH OF YOUNG SCIENTISTS AND STUDENTS OF INDEPENDENT KAZAKHSTAN

<i>Апсамет А. Ә.</i> ҚАЗІРГІ ҚОҒАМДАҒЫ ДЕНСАУЛЫҚҚА ҚАТЫНАСТЫ ҚАЛЫПТАСТЫРАТЫН ФАКТОРЛАР.....	4
<i>Асқарқызы Б.</i> ЗАМАНАУИ ПСИХОЛОГИЯДАҒЫ СТРЕССТІ ЗЕРТТЕУДІҢ БАҒЫТЫ.....	5
<i>Ауельбекова Н.Ж.</i> САМОРЕГУЛЯЦИЯ ПСИХИЧЕСКИХ СОСТОЯНИЙ У ПОЖИЛЫХ ЛЮДЕЙ.....	6
<i>Аязанова Ф.Е.</i> САМОАКТУАЛИЗАЦИЯ СУПРУГОВ И ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ.....	7
<i>Әбілқасым А.М.</i> МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ПРОЦЕСТЕРІН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС АРҚЫЛЫ ДАМУДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ МАҢЫЗЫНЫҢ АСПЕКТІЛЕРІ.....	8
<i>Бабаджанова Г.А.</i> ИССЛЕДОВАНИЕ УДОВЛЕТВОРЁННОСТИ БРАКОМ В ЗРЕЛОМ СУПРУЖЕСТВЕ.....	9
<i>Бекайдар А.Б.</i> ИССЛЕДОВАНИЕ ОБРАЗА ОТЦА У ПОДРОСТКОВ ИЗ СЕМЕЙ РАЗЛИЧНОГО ТИПА.....	10
<i>Бектурсынова А.Е.</i> ВЛИЯНИЕ ТРЕНИНГА БИОЛОГИЧЕСКОЙ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ НА КОГНИТИВНЫЕ СПОСОБНОСТИ СОТРУДНИКОВ ОРГАНИЗАЦИИ.....	11
<i>Бердалыева А.С.</i> СТУДЕНТТЕРДІҢ КӘСІБИ ҚАБІЛЕТТЕРІНІҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА ӘСЕР ЕТЕТІН ФАКТОРЛАР.....	12
<i>Беркінбай Р. М.</i> ПСИХОЛОГИЯДАҒЫ РЕЗИЛЬЕНТТІЛІК ФЕНОМЕНІН ЗЕРТТЕУДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	13
<i>Букейшова С.С.</i> ЖАСӨСПІМДЕРДІҢ ЭМОЦИОНАЛЫҚ КҮЙІН ЖАҚСARTУДА ҰЛТТЫҚ ОЮ-ӨРНЕКТІ МАНДАЛА ТЕРАПИЯСЫН ПАЙДАЛАНУ.....	14
<i>Гитихмаева Л. М.</i> КРИТЕРИИ ДИАГНОСТИКИ НОМОФОБИИ.....	15
<i>Дәукешов А.С.</i> ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ БОС-АЛЬФА ТРЕНИНГА ПРИ КОРРЕКЦИИ ДЕПРЕССИВНЫХ СОСТОЯНИЙ.....	16
<i>Джакупова М.А.</i> ЭМОЦИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК ФАКТОР СОХРАНЕНИЯ И УКРЕПЛЕНИЯ ПСИХИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ УЧИТЕЛЕЙ.....	17
<i>Дүйсенбай Г.</i> ДАРЫНДЫ БАЛАЛАРДЫҢ ЛОГИКАЛЫҚ ОЙЛАУЫН ДАМУҒА МЕНТАЛЬДЫ АРИФМЕТИКАНЫ ПАЙДАЛАНУ.....	18
<i>Есенғалиева А.М.</i> ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ МАТЕРЕЙ, ВОСПИТЫВАЮЩИХ ДЕТЕЙ С РАССТРОЙСВАМИ АУТИСТИЧЕСКОГО СПЕКТРА.....	19
<i>Жакатаева А.А.</i> ФОРМИРОВАНИЕ СТРЕССОУСТОЙЧИВОСТИ КАК ФАКТОРА ЭФФЕКТИВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОТРУДНИКА.....	20
<i>Жеткергенова Ұ. Е.</i> АБАЙ «ҚАРА СӨЗДЕР» ДАНАЛЫҚТЫҢ ЭТОСЫ.....	21
<i>Иманкулова И.А.</i> ГЕНДЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ВОСПРИЯТИЯ ОБРАЗА ТЕЛА У МОЛОДЕЖИ В ВОЗРАСТЕ 18-25 ЛЕТ.....	22
<i>Исаева З. М.</i> ИННОВАЦИОННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ДЛЯ ИЗУЧЕНИЯ ДИНАМИКИ СТАНОВЛЕНИЯ «ОБРАЗА Я» ЛИЧНОСТИ ПСИХОЛОГА.....	23
<i>Калматаева Д.Н.</i> СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ИНТЕРДЕТЕРМИНАНТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ СЕМЬИ В УСЛОВИЯХ КАЗАХСТАНСКОГО СОЦИОКУЛЬТУРНОГО КОНТЕКСТА.....	24
<i>Карабалина Ж.Б.</i> ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ И НАРУШЕНИЯ ПИЩЕВОГО ПОВЕДЕНИЯ У ЖЕНЩИН С ИЗБЫТОЧНЫМ ВЕСОМ.....	25
<i>Караулова А.М.</i> ПОЛИГРАФОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДЕГІ СҰРАҚТАРДЫ ҚҰРАСТЫРУДЫҢ ПСИХОСЕМАНТИКАСЫ.....	26
<i>Kassymova M. D.</i> PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE POSITIVE ATTITUDE OF EMPLOYEES TO BUSINESS INNOVATIONS.....	27
<i>Katsman Y.N.</i> PSYCHOSEMANTIC ASPECT OF YOUTH PERCEPTION OF INFORMATION FROM SOCIAL NETWORKS ON THE EXAMPLE OF INSTAGRAM.....	28
<i>Кенесбаев А.</i> РЕЛИГИОЗНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ КАЗАХСКОГО НАРОДА.....	29
<i>Керимова К.А.</i> ОСОБЕННОСТИ ВЛИЯНИЯ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ НА СЕКСУАЛЬНОЕ ЗДОРОВЬЕ ЖЕНЩИН.....	30
<i>Красник Ю.</i> ОСОБЕННОСТИ МОТИВАЦИИ К ЗАНЯТИЯМ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ГИМНАСТИКОЙ У ДЕВОЧЕК ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	31
<i>Қорабай А.Б.</i> ЖАС СТУДЕНТ ҚЫЗДАРДЫҢ АНА АТАНУҒА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДАЙЫНДЫҒЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	32
<i>Құрмайшова А. С.</i> ОРТА ЖАСТАҒЫ АДАМДАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРГЕ ТӘУЕЛДІЛІГІНІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	33
<i>Лавров А. В.</i> ИССЛЕДОВАНИЕ СМЫСЛОЖИЗНЕННЫХ ОРИЕНТАЦИИ ОНКОЛОГИЧЕСКИХ ПАЦИЕНТОВ ДО И ПОСЛЕ ПРИМЕНЕНИЯ КИНОТЕРАПИИ.....	34
<i>Мазитова Д.Е.</i> ЖАСӨСПІМ ШАҚТАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК МАЗАСЫЗДЫҚТЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ФАКТОРЛАРЫ.....	35
<i>Мамбеталиев С. А.</i> СТРЕССТІК ЖАҒДАЙДА ЖҮРГЕН АДАМНЫҢ ӨМІРЛІК МӘНІН ТАБУДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	36
<i>Маткаримова А.И.</i> СЕМЬЯ, БРАК, ХОЛОСТЯЦКАЯ ЖИЗНЬ И ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЗДОРОВЬЕ.....	37
<i>Мұқанова Н.Н.</i> ОСОБЕННОСТИ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ РАБОТЫ С ЖЕНЩИНАМИ – ЖЕРТВАМИ БЫТОВОГО НАСИЛИЯ.....	39

<i>Мукушева К.М.</i> СТУДЕНТТЕРДЕГІ ЭМОЦИОНАЛДЫ ИНТЕЛЛЕКТТІҢ ДЕҢГЕЙІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ МАЗАСЫЗДЫҚТЫҢ КӨРІНУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	40
<i>Mukhambetkaliyeva D.A.</i> STUDY ON KAZAKHSTANI STUDENTS MOTIVATION TO MIGRATE ABROAD	41
<i>Nazhimidin A.I.</i> THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCE AND BURNOUT SYNDROME AMONG MIDDLE MANAGERS IN THE BANKING SECTOR	42
<i>Назарова М.А.</i> МЕДИАЦИЯ КОНФЛИКТНЫХ ОТНОШЕНИЙ	43
<i>Орынбасарова С.Е.</i> ӘСКЕРИ ҚЫЗМЕТШІЛЕРДЕГІ ЭМОЦИОНАЛДЫ ЖАНУДЫ ЗЕРТТЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ	44
<i>Omirbek G.A.</i> FEATURES OF THE STRESS EFFECT TO THE PSYCHOLOGICAL HEALTH OF ORGANIZATION EMPLOYEES	45
<i>Паримбай Г.Ф.</i> МІНЕЗ БІТІСТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕРДІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҮҚПАЛЫ	46
<i>Пивкина В.А.</i> ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКОЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО И КОГНИТИВНОГО СОСТОЯНИЙ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ РЕКРЕАЦИОННЫХ ПСИХОСТИМУЛЯТОРОВ.....	47
<i>Распопова Е.А.</i> ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ГЕНОГРАММЫ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПСИХОЛОГА ПРИ РАБОТЕ С ПОЖИЛЫМИ ЛЮДЬМИ.....	48
<i>Saitbekova D.A.</i> DIFFERENCE IN LEADERSHIP ABILITIES OF INTROVERTS AND EXTROVERTS.....	49
<i>Сариев Д.С.</i> АКТУАЛЬНОСТЬ ИССЛЕДОВАНИЯ ВЗАИМОСВЯЗИ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА И УРОВНЯ ТОЛЕРАНТНОСТИ У СТУДЕНТОВ	50
<i>Серикхан А.</i> ВЗАИМОСВЯЗЬ СУБЪЕКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ И УДОВЛЕТВОРЁННОСТИ СТУДЕНЧЕСКОЙ ЖИЗНЬЮ КАЗАХСТАНСКИХ СТУДЕНТОВ	51
<i>Солтанбекова А. Р.</i> ПРЕДСТАВЛЕННОСТЬ ОТЦА В ПОСЛОВИЦАХ КАЗАХСКОЙ КУЛЬТУРЫ	52
<i>Султаналиева Ш.А.</i> ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ И ФУНКЦИИ ПРОЩЕНИЯ	53
<i>Suzdykova A.H.</i> INFLUENCE OF THE INFORMATION WORLD ON A PERSON THROUGH MUSIC.....	54
<i>Тоқбай А.Е.</i> КӘСІБИ ЖАНУ СИНДРОМЫ – ЗАМАНАУИ ӨРКЕНИЕТТІҢ АУРУЫ.....	55
<i>Толымбекова Д.Р.</i> УДОВЛЕТВОРЕННОСТЬ ТРУДОМ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ СОТРУДНИКОВ	56
<i>Torebek A.B.</i> PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF COMMUNICATIVE BEHAVIOR IN A COMPANY EMPLOYEES.....	57
<i>Төреғалиева Г.А.</i> ЖАСӨСПІРІМНІҢ СИБЛИНГТІ ПОЗИЦИЯСЫН ЕСКЕРЕ ОТЫРЫП, ПСИХОЭМОЦИОНАЛДЫ ӨЗІН-ӨЗІ РЕТТЕУІ.....	58
<i>Тұрсынғали А.А.</i> ӘР ТҮРЛІ ЖАС КАТЕГОРИЯЛАРДАҒЫ ПЕДАГОГТАРДЫҢ ЭМОЦИОНАЛДЫ ЖАНУ КӨРІНІСІН ЗЕРТТЕУ	59
<i>Унайбекова С.К.</i> ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СИБЛИНГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ В СЕМЬЯХ РАЗНОГО ТИПА	60
<i>Утеулиева Н.Е.</i> КОНЦЕПЦИЯ ДУШИ ПО ИБН СИНЕ.....	61
<i>Хайрулиева Ж.А.</i> ИССЛЕДОВАНИЕ СОСТОЯНИЯ СЕКСУАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	62
<i>Хон А.</i> ИЗМЕРЕНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННОГО КЛИМАТА У СОТРУДНИКОВ В ПЕРИОД КОНСОЛИДАЦИИ БАНКОВ	63
<i>Шаужанова М.Н.</i> ПСИХОПРОСВЕЩЕНИЕ ПОДРОСТКОВ ПО ВОПРОСАМ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВЬЯ НА ОСНОВЕ АРТ-МЕТОДОВ.....	64
<i>Шынасыл А. М.</i> ЖОО СТУДЕНТТЕРІНІҢ ТАБЫСТЫ ОҚУЫНА ӘСЕР ЕТЕТІН ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ФАКТОРЛАР	66

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ИНСТИТУТТАРЫ ЖАҢА ӘЛЕУМЕТТІК ШЫҢДЫҚТА
ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС: ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ҚИЫНДЫҚТАР

СОЦИАЛЬНЫЕ ИНСТИТУТЫ КАЗАХСТАНА В НОВОЙ ГЛОБАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ
СОЦИАЛЬНАЯ РАБОТА В КАЗАХСТАНЕ: ИЗМЕНЕНИЯ И ОТВЕТЫ НА ВЫЗОВЫ

SOCIAL INSTITUTIONS OF KAZAKHSTAN IN A NEW GLOBAL REALITY
SOCIAL WORK IN KAZAKHSTAN: CHANGES AND RESPONSES TO CHALLENGES

<i>Абдрахман Н.Е.</i> ТІРЕК-ҚИМЫЛ АППАРАТЫ БҰЗЫЛҒАН БАЛАЛАРМЕН ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫСТЫҢ ЕРЕКШЕЛІГІ	68
<i>Азнабакиева М.А.</i> ӨНІРЛЕРДІ ДАМЫТУДЫҢ МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАЛАРЫ ІШКІ КӨШІ-ҚОНДЫ РЕТТЕУДІҢ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ	72
<i>Амирханова М.М.</i> ӘЛЕУМЕТТАНУДАҒЫ ЭТНИКАЛЫҚ ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚТЫ ЗЕРТТЕУДІҢ ЕРЕКШЕЛІГІ	76
<i>Аубәкір А.С.</i> БОЛАШАҚ ӘЛЕУМЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ КӘСІБИ БЕЙІМДЕУ: МӘНІ МЕН ПРОБЛЕМАСЫ.....	79
<i>Ауелтай М.Е.</i> БЕЗДОМНОСТЬ – СОЦИАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА	84
<i>Бекен А.А.</i> ЖАСТАРДЫҢ БІЛІМ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	88
<i>Бекен М.</i> ӘЛЕУМЕТТІК ЖҰМЫС САЛАСЫНДАҒЫ МҮМКІНДІГІ ШЕКТЕУЛІ ТҮЛҒАЛАРМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ЖҰМЫСТЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ	92
<i>Еламанова А.С.</i> ЖАС ЖАЛҒЫЗБАСТЫ АНАЛАРДЫ СОЦИОРЕДАПТАЦИЯЛАУДАҒЫ ДАҒДАРЫС ОРТАЛЫҚТАРЫНЫҢ МАҢЫЗЫ.....	95
<i>Жақыпбек А.А.</i> ҚАРТ АДАМДАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ЭКСКЛЮЗИЯСЫНЫҢ ШЕТЕЛДІК ЗЕРТТЕУЛЕРДЕГІ ТЕОРИЯЛЫҚ МОДЕЛІ.....	100
<i>Жумадилев Н.Ж.</i> ҚАРТ АДАМДАРҒА ҚАТЫСТЫ ОТБАСЫЛЫҚ ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ ҚҰБЫЛЫСЫНА ТЕОРИЯЛЫҚ ТАЛДАУ	103
<i>Иманбаева Ж.С.</i> ОТБАСЫ ТЕОРИЯЛАРЫН ЗЕРТТЕУДІҢ КЕЙБІР АСПЕКТІЛЕРІ	107
<i>Қалмұханбетова М.Д., Шнарбекова М.К.</i> ҚАЗАҚСТАНДЫҚ СТУДЕНТТЕРДІҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КӨШІ-ҚОНЫ: ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ МЕН ТӘУЕКЕЛДЕРІ.....	112
<i>Қайырбекова А. Н.</i> СЕНІМ ПЕРСОНАЛДЫ БАСҚАРУДАҒЫ САПА ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ	115
<i>Камиева И.Т.</i> ЖАҒАҢДАНУ ЖАҒДАЙЫНДА ҚАЗАҚ ЖАСТАРЫНЫҢ ЕҢБЕК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫНЫҢ ӨЗГЕРУІ	119

ИБ № 14482

Басуға 29.04.2020 жылы қол қойылды. Формат 70x100 ¹/₁₆.
Көлемі 14,0 б. т. Тапсырыс №4528. Таралымы 10 дана.
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.
Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.
«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.

ҚАЗАҚ
УНИВЕРСИТЕТІ
БАСПА ҮЙІ

